

نخستین اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام

۳۰ و ۳۱ خردادماه ۱۳۸۹؛ سالن اجلاس سران اسلامی

■ شهیمة السادات حسینی

دانشجوی کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان

اجلاس گفت: این همایش فرصت جدی‌ای برای مطرح کردن مباحث جدی در حوزه نشر است.

دکتر محمد حسینی، با اشاره به اهمیت کتاب در مبادله معرفت و فرهنگ‌ها گفت: ناشران نقش بی‌بدیلی در مبادله فرهنگی دارند. جهان اسلام امروز می‌تواند حوزه فرهنگ واحدی تشکیل دهد و امتی که معجزه آن کتاب است باید به نشر بیشتر توجه کند.

وزیر ارشاد با اشاره به سیر صعودی توجه به کتاب‌های اسلامی در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی ایران گفت: با وجود فضای‌سازی‌های منفی دولت‌های غربی علیه اسلام، امروز در جهان رویکرد جدید و معنوی به اسلام شده است و این گرایش به سمت تعالی پیش می‌رود.

وی ادامه داد: این اقبال جهانیان از محصولات فرهنگی - اسلامی رسالت ناشران متعهد را مضاعف می‌سازد. امروز ناشران متعهد در این مرحله حساس باید بالاتر از مسائل اقتصادی وظیفه هدایت را برعهده بگیرند. با هدفمند کردن نشر و مشارکت در ترجمه آثار و تولید کتاب، کار خود را گسترش و شتاب بیشتری بخشند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزایش سرانه مطالعه، انتشار ۶۰ هزار عنوان کتاب، برگزاری نمایشگاه کتاب، افزایش کتابخانه‌ها و حمایت از نویسندگان متعهد، ترجمه آثار اندیشمندان بزرگ را از جمله دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در عرصه کتاب دانست که می‌توان آن را در اختیار جهان اسلام قرار داد.

حسینی، تعامل بین ناشران در جهان اسلام را امری اجتناب‌ناپذیری دانست و گفت: در این تعامل کتاب و صنعت نشر غیرقابل انکار است. امروز متأسفانه قدرت‌های غربی با استفاده از ابزارهای مختلف اهداف سلطانه‌جویانه خود را پیش می‌برد.

وی با اشاره به اهمیت کاوش و پژوهش در مبانی فکری گفت: امروز باید با به چالش کشیدن مبانی فکری دموکراسی غرب عملکرد آنها را نقد کرد. فقط نباید به پاسخگویی شبهاتی که آنها

نخستین اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام صبح روز یکشنبه (۳۰ خردادماه) با حضور محمود احمدی‌نژاد رئیس‌جمهور، آیت‌الله محمدعلی تسخیری دبیر کل مجمع تقریب مذاهب اسلامی، پروفیسور حمید مولانا دبیر نشست حقوق مؤلفان، مترجمان و ناشران، حسینی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، سردار جزایری معاون فرهنگی ستاد کل نیروهای مسلح، و جمعی از صاحب‌نظران و شخصیت‌های برجسته کشورهای اسلامی و با شرکت بیش از ۶۰ تن از ناشران، مؤلفان و مترجمان برجسته از بیش از ۳۰ کشور جهان، در سالن اجلاس سران اسلامی در تهران آغاز به کار کرد. این اجلاس دو روزه، با هدف تحقق ظرفیت‌های بالقوه ناشران جهان اسلام در حوزه‌های نظری و کاربردی علوم مختلف، رهنمون شده در قرآن کریم، سیره نبوی و اولیای اسلام به ابتکار عمل جمهوری اسلامی ایران در تهران برگزار شد.

«ترجمه آثار اسلامی (ترجمه معکوس)»، «چاپ و نشر در جهان اسلام» و «آسیب‌شناسی نشر در جهان اسلام به لحاظ محتوا و قالب» موضوعات سخنرانی‌ها را تشکیل می‌دادند.

همچنین همزمان با اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام، ۵ نشست تخصصی در حوزه نشر با موضوعات «نشر الکترونیک در جهان اسلام»، «نشر قرآن و مفاهیم قرآنی»، «حقوق مؤلفین و مترجمین در جهان اسلام»، «سیستم توزیع و اقتصاد نشر» و «نیازسنجی موضوعات فکری و فرهنگی جهان اسلام در حوزه کتاب»، با هدف تبادل تجربیات و دانش ناشران اسلامی کشورهای مختلف با یکدیگر و تلاش برای ارتقای سطح کیفی و کمی نشر در جهان اسلام برگزار شد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: تعامل بین ناشران در جهان اسلام امری اجتناب‌ناپذیر است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سخنرانی خود در اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام با اشاره به اهمیت برگزاری این



دکتر محمد حسینی:
متأسفانه امروز
بعضی رسانه‌ها و
خبرگزاری‌ها به صورت
کور کورانه از مدل‌های
غربی تبعیت می‌کنند و
بخشی از آنها در جهت
اهداف کشورهای
غربی فعالیت می‌کنند
در حالی که نباید
این گونه باشد

وارد می‌کنند؛ بسنده کرد.

وزیر ارشاد با اشاره به وضعیت رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها در دنیای اسلام گفت: متأسفانه امروز بعضی رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها به صورت کور کورانه از مدل‌های غربی تبعیت می‌کنند و بخشی از آنها در جهت اهداف کشورهای غربی فعالیت می‌کنند در حالی که نباید این گونه باشد.

زارعی نجفدری:

اجلاس ناشران جهان اسلام هم در پی
تحقق اهداف کوتاه مدت و میان مدت
است و هم در صدد رسیدن به اهداف
بلند مدت و ما مطمئن هستیم که رسیدن
به تمامی این اهداف امری ممکن و البته
ضروری است

زارعی نجفدری: صنعت نشر غرب مدینه فاضله ناشران مسلمان نیست

مشاور فرهنگی رئیس جمهور با بیان اینکه محتوای غنی اسلامی زمینه‌ساز رشد و گسترش ناشران اسلامی است، متذکر شد: اگرچه حوزه نشر در غرب توسعه یافته و به‌روز است اما برای ما مدینه فاضله نیست.

هستیم که رسیدن به تمامی این اهداف امری ممکن و البته ضروری است.

وی ایجاد زمینه‌آشنایی میان ناشران کشورهای اسلامی را از اهداف کوتاه مدت این اجلاس ذکر کرد و یادآور شد: در قدم‌های بعدی ما به فکر ایجاد تعامل میان ناشران تمام کشورهای اسلامی هستیم و در این راستا برنامه‌ریزی‌های خودمان را سامان داده‌ایم؛ در ادامه افزود: ایجاد تعامل و ارتباط بین ناشران مسلمان جزو اهداف میان مدت این اجلاس بوده تا بستری برای ایجاد سیستم توزیع نشر در جهان اسلام فراهم شود.

علی زارعی نجفدری، مشاور رئیس جمهور و دبیرکل اجلاس ناشران مسلمان در مراسم افتتاحیه این اجلاس گفت: متأسفانه ناشران جهان اسلام برخلاف اهالی نشر در کشورهای غربی هیچ گونه ارتباطی با هم ندارند و این مسئله آسیب‌های متعددی را در پی داشته است.

زارعی نجفدری با اشاره به تجربه موفق کشورهای غربی در چاپ مشترک آثار مکتوب، تصریح کرد: همچنین می‌توان تولید محصولات و فرآورده‌های فکری و فرهنگی جهان‌پسند و تولید مشترک کتاب بین ناشران جهان اسلام را از جمله اهداف بلندمدت این اجلاس به شمار آورد.

وی اضافه کرد: این در حالی است که ظرفیت نشر در دنیای اسلام به حدی است که ناشران مسلمان می‌توانند پیشوایی حوزه نشر در دنیا را بر عهده بگیرند.

مشاور رئیس جمهور همچنین یادآور شد: اجلاس ناشران جهان اسلام هم در پی تحقق اهداف کوتاه مدت و میان مدت است و هم در صدد رسیدن به اهداف بلند مدت و ما مطمئن

در وی پایان با بیان اینکه دولت و بخش خصوصی در



دکتر محمود احمدی نژاد:
نشر اندیشه از بسیاری جهات
مهمتر از تولید اندیشه است و لذا
اجماع ناشران و همفکری و همدلی
آنان در قالب این اجلاس کار
ارزشمندی است

اگر او را از آفرینش حذف کنیم، دیگر چیزی در آن پیدا نمی‌شود. اما در موضوع انسان نیز دو مسأله کلیدی وجود دارد؛ نخست خود انسان و دیگری مدیریت بر جامعه انسانی. همه مشکلاتی که در عالم وجود دارد به خاطر نوع نگاه به انسان و تعریف انسان است. دریافت درست از انسان و مدیریت صحیح است که می‌تواند او را به قله‌های سعادت برساند و در نقطه مقابل آن نگاه و برداشت غیر انسانی به او، ریشه همه مشکلات و عقب‌ماندگی‌های فکری، اخلاقی و اجتماعی است.

رئیس جمهور با تأکید بر این که تعریف نادرست از انسان همه بشریت را تحت تأثیر قرار داده است، افزود: بزرگترین خدمت به جامعه بشری معرفی انسان به انسان است و بالاتر از آن کاری نیست و به تبع این موضوع شناخت خداوند و آفرینش او و نیز ارزش‌های انسانی و متعالی نیز شناخت انسان است. بزرگترین مجاهدت و خدمت به نوع بشر را امروزه باید شناخت انسان به انسان دانست و تمامی پیامبران الهی نیز برای همین منظور و شناساندن همین مرتبه و استعداد به انسان نازل شده اند. وی با اشاره به اینکه امروز به روشنی می‌توان دید که تعریف مادی از انسان او را در ارضای غرائز و نیازهای مادی‌اش خلاصه کرده است، اظهار کرد: کشتن حقیقت انسان یعنی کشتن متوالی انسان به صورت نسل اندر نسل. امروز شکل ساختمان و نوع ماشین است که معیار سنجش کرامت انسانی قرار گرفته است و خود او ابزاری برای تبلیغ کالا قرار گرفته است و از این ظلمی بالاتر را نمی‌توان در حق او در طول تاریخ مشاهده کرد.

رئیس جمهور در ادامه افزود: تعریفی که امروزه از انسان ارائه شده است، اگر نگوییم او را پایین‌تر از حیوان که هم سطح آن قرار

تعامل با یکدیگر می‌توانند به فعالیت‌های حوزه نشر رونق ببخشند، خاطر نشان کرد: اجلاس ناشران مسلمان حرکتی مستقل است که هم از حمایت دولت برخوردار است و هم از پشتیبانی بخش خصوصی.

احمدی نژاد: تولید اندیشه، علم و فرهنگ مأموریت بزرگ الهی است
 محمود احمدی نژاد در مراسم افتتاحیه نخستین اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام تألیف و تولید اندیشه، علم و فرهنگ را یک مأموریت بزرگ الهی دانست و اظهار کرد: عدم نشر یک اندیشه همانند عدم تولید آن است.

وی ادامه داد: نشر اندیشه از بسیاری جهات مهمتر از تولید اندیشه است و لذا اجماع ناشران و همفکری و همدلی آنان در قالب این اجلاس کار ارزشمندی است.

وی در ادامه با طرح این پرسش که نیاز حقیقی امروز ما پاسخ به این سوال است که چه چیزی باید تولید کنیم و چگونه باید آن را منتشر کنیم، اظهار کرد: مهم‌ترین موضوع آفرینش انسان است و

داده است در حالی که تعریف ما از انسان امری متفاوت با آن است. ما معتقدیم که خدای متعال همه جهان را برای انسان آفریده است و انسان باید خلیفه خدا روی زمین شود و این استعداد را خداوند در درون او جای داده است. او باید تجلی علم خدا باشد و بر همه آفرینش احاطه بیابد و در یک کلام تجلی خدا در زمین شود.

احمدی نژاد ادامه داد: مرز نیاز اندیشه انسان جز با شناساندن حقیقت انسان به انسان نیست و باید مدیریت عادل به جان را مطالبه کنیم و قبلش باید آن را معرفی کرد. در هر دوی آنها نیاز به یک حقیقت دیگر داریم که الگویی باشد برای معرفی انسان به انسان و پیامبران اولو العزم و پیامبر اکرم (ص) را به عنوان الگوی انسان کامل قرار داد و ما در تاریخ رها نکرده و امروز هم برای انسان کامل قرار داده است. آنها ما را به موعودی بشارت داده‌اند که انسان کامل زنده و ناظر است.

رئیس جمهور در پایان گفت: باید از حوزه انفعال خارج شده و پس از نقد نگاه انسان به انسان و مدیریت در جوامع غربی به معرفی نگاه الهی به انسان و مدیریت پروریم جهانی شدن بدون حکمت جهانی معنا ندارد امروز نوبت ما و نوبت همه موحدان، عدالت‌خواهان و آزادی‌خواهان است که حرکت کرده و اندیشه‌های ناب الهی، انسانی و آموزه‌های پیام پیامبران را ارائه کنند.

قائم‌مقام انجمن اسلامی نشران: پتانسیل بالای نشران ایرانی

برای کمک به کشورهای مسلمان در زمینه چاپ قرآن قائم‌مقام انجمن اسلامی نشران در نشست «نشر قرآن و معارف قرآنی در جهان اسلام» که عصر روز یکشنبه ۳۰ خرداد در سالن اجلاس سران برگزار شد، از توانایی نشران ایرانی برای کمک به کشورهای جهان اسلام در چاپ قرآن و نشر معارف قرآنی خبر داد.

حجت‌الاسلام و المسلمین محمدباقر حجتی، دبیر این نشست در سخنانی در اشاره به کتاب‌های مقدس در طول تاریخ گفت: انجیل و تورات در تاریخ بسیار زیاد بود، در تاریخ صدها نوع انجیل داشتیم تا اینکه مسیحیان توافق کرده و ۴ انجیل را به رسمیت شناختند، اما مسلمانان همه یک قرآن دارند و قرآن در طول تاریخ از تحریف به دور مانده است، نشر قرآن از زمان پیامبر (ص) شروع شد. حضرت رسول پنجاه کاتب برای خود فراهم کردند که وقتی قرآن نازل شد به ثبت نیز برسد، بنابراین در زمان پیامبر صحیفه‌های بسیاری فراهم شد، گذشته از آن عده‌ای بودند که قرآن را قرائت می‌کردند در طول تاریخ نزول کتب آسمانی چنین چیزی سابقه نداشت چرا که انجیل و تورات قرائت و کتابت نمی‌شد برای همین هم است که باقی نماندند. تنها کتاب جاوید که در گذر تاریخ باقی ماند، قرآن کریم است چرا که این دین باید باقی بماند و دین جاوید است تا قیامت.

وی ادامه داد: کتابی که ما می‌توانیم به آن اطمینان کامل داشته باشیم، قرآن کریم است که در طول تاریخ پیروان قرآن رو به ازدیاد گذاشتند و روزبه‌روز بر پیروان این کتاب آسمانی افزوده شده

تقدس و ماهیت الهی قرآن، مسلمانان در قرون مختلف در برابر ترجمه قرآن کریم مقاومت کردند. بر این اساس تعجب‌انگیز نیست که اولین ترجمه قرآن توسط یک غیرمسلمان صورت گرفته باشد آن هم به زبان لاتین. «رابرت کتنسی» از طرف پیتر مقدس مأمور به انجام این کار شده بود، این ترجمه در قرن ۱۱ منتشر شد و متأسفانه کاملاً جانبدارانه بود. در ادامه این ترجمه لاتین مبنایی شد برای ترجمه‌های دیگری که از قرآن انجام گرفت.

وی گفت: در مقدمه دومین ترجمه لاتین نیز درباره جایگاه قرآن سخن گفته می‌شود و با هدف از بین بردن اعتبار اسلام، تصویر بسیار منفی از دین اسلام را ارائه می‌کند.

علی محمد تصریح کرد: نخستین ترجمه قرآن کریم به زبان انگلیسی با عنوان «القرآن المحمد» نیز ترجمه‌ای جانبدارانه بود و میراث حضرت محمد (ص) را کتابی خطرناک برای بشریت معرفی کرد. اما «یوسف‌علی» ترجمه‌ای از قرآن همراه با تفسیر ارائه کرد که در نوع خود ترجمه‌ای وفادارانه از قرآن به شمار می‌آید. این ترجمه دارای باور قوی و مبتنی بر تفسیر کلاسیک از قرآن بود که در جهان اسلام مورد استقبال قرار گرفت.

وی با طرح این پرسش که قرآن کریم را با چه روشی باید ترجمه کرد، افزود: قرآن کریم را نباید به صورت لغت به لغت ترجمه کرد این نوع ترجمه غیر وفادارانه خواهد بود و نمی‌توان

محمد رضا جاسبی:

نشران ایرانی می‌توانند در بحث چاپ و نشر قرآن کریم به کمک کشورهای دیگر بیایند، چرا که در تاریخ قرآن، قصص قرآن و... فعالیت کرده‌اند، هم‌چنین ما در سطح جهان برای همه مخاطبان می‌توانیم به تولید محتوا بپردازیم

و می‌شود، چند قرن دیگر شاهد خواهیم بود که جمعیت مسلمانان بر جمعیت تمامی پیروان ادیان فزونی خواهد یافت.

این استاد دانشگاه گفت: مسلمانان تلاش‌های بسیاری در فهم قرآن کریم انجام داده‌اند یکی از این تلاش‌ها، ترجمه قرآن کریم است که به صدها زبان دنیا انجام شده است؛ ترجمه‌های موفق به انگلیسی، فرانسه، ایتالیا از قرآن کریم انجام شده است، خوشبختانه قرآن قوای فکر کسانی که مسلمان نیستند را نیز به خود مشغول کرده است. اگر حجم تحقیقات قرآنی را در آمریکا و غرب مشاهده کنیم، کمتر از تحقیقات قرآنی مسلمانان نیست و این نشان‌دهنده حقانیت قرآن است.

در ادامه این نشست «یاسین علی محمد» از آفریقای جنوبی در سخنانی با اشاره به ترجمه قرآن کریم افزود: قرآن کریم کلام خداوند است، قرآن کریم را نمی‌توان ترجمه و تقلید کرد به دلیل



معنا کنیم که آیات منعکس کننده زمان ما باشد.

حجتی دبیر نشست در ادامه با اشاره به سخنان «یاسین علی محمد» تصریح کرد: وی گذری بر ترجمه قرآن کریم از آغاز تا زمان معاصر داشتند اما گذری سریع. نباید فراموش کرد که در قرآن از قرن چهارم هجری با کسب رخصت از علمای ماوراءالنهر تفسیر طبری را همراه با قرآن کریم ترجمه کردند.

دیگر سخنران این نشست «مریف» از قزاقستان بود که در اشاره به کمبودهای کشور قزاقستان در زمینه چاپ و نشر قرآن کریم گفت: پس از فروپاشی شوروی ما ۵ بار قرآن کریم را به زبان قزاق ترجمه کردیم، البته ترجمه‌هایی هم از عربی به زبان قزاق ترجمه شده است، هر ترجمه نیز از ترجمه گذشته متفاوت بوده است. مشکل خاصی که ما در قزاقستان با آن مواجه هستیم کمبود قرآن کریم است چه به زبان عربی و چه به زبان قزاق. هم‌چنین برخی از ترجمه‌های قرآن به زبان لاتین که زبان رسمی کشور ماست نوشته می‌شود، این در حالی است که عمده افراد یعنی ۴۰ ساله‌ها به بالا با زبان لاتین آشنایی ندارند و زبانشان کلیری است. بنابراین باز هم دسترسی به معنای قرآن برای این افراد دشوار است.

وی گفت: هم‌چنین نبود انتشارات اسلامی موجب شده که برای انتشار کتاب‌های دینی از ناشران گوناگون کمک بگیریم و این نیز اندکی دشوار است.

«رامین داداش‌اف»، از آذربایجان و «محمدی هادی‌زاده» از تاجیکستان نیز در سخنانی وضعیت چاپ و نشر قرآن در کشور خود را مناسب ارزیابی کرد و به تلاش‌هایی که انجام می‌شود،

مریف:

نبود انتشارات اسلامی در قزاقستان موجب شده که برای انتشار کتاب‌های دینی از ناشران گوناگون کمک بگیریم و این نیز اندکی دشوار است

به اهداف و نیت قرآن وفادار ماند. یک ترجمه ادبی و وفادارانه به گونه‌ای است که نمی‌تواند به محتوا و معنا وفادار بماند. قرآن کریم را نمی‌توان ترجمه کرد، بلکه این معنا و مفهوم قرآن کریم است که قابلیت ترجمه را دارد. هم‌چنین استعاراتی که قرآن کریم ارائه می‌دهد را نمی‌توان لغت به لغت ترجمه کرد.

علی محمد گفت: ما ترجمه‌های بسیار زیادی از قرآن به زبان انگلیسی داریم، اما در میان این ترجمه‌ها، ترجمه‌هایی از قرآن که پاورقی داشته باشند اندک است و حاشیه‌ها، پاورقی و تفاسیر کمک می‌کند برای درک بهتر معنا، این درست است که امکان دسترسی به ترجمه کاملی از قرآن وجود ندارد، اما باید تلاش کرد تا آن‌جا که ممکن است به متن وفادار باشیم.

علی محمد افزود: ما در ترجمه‌های انگلیسی نه تنها به پاورقی نیازمندیم، بلکه به ترجمه‌های عمیق نیاز داریم. ما باید متکی باشیم به تفسیرهای کلاسیک از قرآن، اما آیات را به گونه‌ای

اشاره کرد.

«محمد رضا جاسبی» (علیان) قائم مقام انجمن اسلامی ناشران نیز در سخنانی گفت: یکی از مهمترین مواردی که مسلمانان را به دور هم جمع می‌کند، قرآن و نشر قرآن است. در رابطه با کتابت قرآن پس از انقلاب اسلامی چندین نوع خط هنری و ارزنده کتابت شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد، ما هم چنین تذهیب‌های بسیار زیبایی داریم که در قرآن‌های ایرانی دیده می‌شود.

وی ادامه داد: پس از انقلاب حدود ۵۰۰ هزار قرآن چاپ می‌شد، اما اکنون بیش از ۷ میلیون قرآن در سال به چاپ می‌رسد، در ایران ما ترجمه‌های بسیار زیادی از قرآن داریم و از این نظر وضعیت مناسبی روبرو هستیم. پس از انقلاب تصحیح قرآن در دارالقرآن سازمان تبلیغات اسلامی انجام می‌گیرد و قرآن‌های چاپ جمهوری اسلامی کم غلط‌ترین قرآن‌های کل جهان است.

وی در پایان سخنان خود گفت: ناشران ایرانی می‌توانند در بحث چاپ و نشر قرآن کریم به کمک کشورهای دیگر بیایند، چرا که در تاریخ قرآن، قصص قرآن و... فعالیت کرده‌اند، هم‌چنین ما در سطح جهان برای همه مخاطبان می‌توانیم به تولید محتوا بپردازیم.

سعید رضا عاملی: ناشران جهان اسلام از ظرفیت‌های جهان مجازی برای نشر بهره‌برند

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران در ادامه گفت: ناشران جهان اسلام باید با هوشیاری از ظرفیت‌های جهان مجازی برای نشر استفاده کنند، چرا که این فضا قابلیت‌های پرشماری دارد.

حجت الاسلام والمسلمین «سعید رضا عاملی» گفت: ما تحقیقاتی را اخیراً انجام دادیم و ۱۵ هزار تولید آکادمی غرب را از سال ۱۹۴۹ تا سال ۲۰۰۹ بررسی کردیم، در این تحقیقات نشان داده شد که تنها ۲ درصد از تحقیقات بی طرفانه بوده و مابقی همگی جهت دارانه است.

وی ادامه داد: پس از یازده سپتامبر تولیدات جهان غرب درباره اسلام هراسانه بوده است. مواجهه و رویکرد غرب به اسلام بر اساس ارزش‌های غربی بوده است.

عاملی خطاب به رئیس جمهور افزود: در استعمار نخست، غرب در عرصه سیاسی به تسخیر کشورهای جهان پرداخت، در دوره استعمار دوم، استعمار فرهنگی مطرح شد و تلاش شد فرهنگ کشورها گرفته شود امروز ما در دوره استعمار مجازی قرار داریم، جهان دوم در سیطره استعمار قرار گرفته است، اکنون ده سایت برتر جهان در کالیفرنیاست. اگر بنیان‌ها را نگاه کنیم متوجه خواهیم شد که چقدر خطرناک است، اگر فضایی درست شود که متعلق به یک دولت خاص باشد خطرناک است و ما باید از فضایی مجازی جهت نشر استفاده کنیم، چرا که این صنعت نشر قابلیت‌های پرشماری دارد.

عاملی در اشاره به قابلیت‌های صنعت نشر مجازی گفت: دیجیتال بودن نخستین قابلیت است کتاب در جهان مجازی در

ظرف ریاضی ریخته می‌شود و ما امکان تعاملات بی نهایت را داریم. لذا کتاب برخطی که از صفحه ۱ تا ۳۰۰ بود، دیگر وجود ندارد و ظرفیت عددی یعنی ظرفیت تغییرات بی شمار وجود دارد. وی غیر مرکزی بودن را به عنوان قابلیت دوم مطرح کرد و گفت: کتابی که در جهان مجازی منتشر می‌شود تیراژ برایش معنایی ندارد، لذا نشر مجازی به لحاظ دسترسی نامحدود است.

این اندیشمند حوزه فضای مجازی در اشاره به قابلیت سوم افزود: تعاملی بودن سومین قابلیت است، در جهان مجازی متن تبدیل به یک موجود زنده می‌شود و به هزاران سوال پاسخ می‌دهد. حافظه مجازی نیز قابلیت پنجم است که ظرفیتی همیشه زنده و تابع منطق زمان مجازی است.

عاملی تصریح کرد: عالم اسلام جهت‌گیری خاص خود را دارد خدمات مجازی که مسلمانان به جهان ارائه می‌کنند باید منشأ رفع کرب باشد چرا که اسلام مکتب رفع کرب است.

حجت الاسلام والمسلمین سعید رضا عاملی:
کتاب در جهان مجازی در ظرف ریاضی ریخته می‌شود و ما امکان تعاملات بی نهایت را داریم. لذا کتاب برخطی که از صفحه ۱ تا ۳۰۰ بود، دیگر وجود ندارد و ظرفیت عددی یعنی ظرفیت تغییرات بی شمار وجود دارد

جلال‌الدین رحمت، متفکر اندونزیایی: کتاب‌های الکترونیکی با فرهنگ سلطه‌انگاران جدیدی در جهان منتشر می‌شوند

جلال‌الدین رحمت، استاد دانشگاه و از متفکرین برجسته اندونزی با بیان اینکه فقط ۲ درصد جمعیت جهان اسلام، امکانات استفاده از کتب الکترونیکی را دارند گفت: جایگاه کتاب‌های سنتی باید حفظ شود.

این متفکر اندونزیایی گفت: امروز ما با چالش‌هایی جدی در حوزه نشر مواجه هستیم، ماشین‌های چاپ کتاب‌های جدیدی را منتشر می‌کنند و هم‌اکنون ۳ میلیون کتاب آماده دریافت شدن است. کتاب‌های الکترونیکی سیستم جدیدی برای انتشار کتاب است که از سپتامبر ۲۰۰۹ با فرهنگ سلطه‌انگاران جدیدی در جهان منتشر می‌شوند.

وی در سخنرانی خود در اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام افزود: امروز کتاب‌های جهان با فرهنگ جدیدی منتشر می‌شوند. فرهنگ چاپ دیجیتال آغاز شده است و ناشران در جهان غرب سرمایه‌گذاری‌های جدیدی را انجام داده‌اند و اینکه چگونه می‌توانیم با انقلاب دیجیتالی مواجه شویم، مسأله‌ای است که با آن روبرو هستیم.

رحمت تصریح کرد: برخی از ناشران نگران این هستند



علی اکبر ولایتی:
ترجمه آثار فلسفی بزرگان به
زبان های اروپایی می تواند نقش
اساسی در انتقال مفاهیم عالیه
موجود در کشور و نظام ما به دیگر
نقاط جهان داشته باشد

ولایتی: نهضت ترجمه معکوس باید در جهان اسلام شکل بگیرد در این مراسم، علی اکبر ولایتی، مشاور مقام معظم رهبری در امور بین الملل در سخنانی با عنوان ترجمه در تمدن اسلامی و نقش آن در احیای تمدن اسلامی، به دو زبان فارسی و انگلیسی به ایراد سخنرانی پرداخت.

مشاور مقام معظم رهبری در امور بین الملل با بیان این که غربی ها اطلاعی از تحولات فلسفه در ایران ندارند، گفت: ترجمه آثار فلسفی بزرگان به زبان های اروپایی می تواند نقش اساسی در انتقال مفاهیم عالیه موجود در کشور و نظام ما به دیگر نقاط جهان داشته باشد.

وی با اشاره به نقش ترجمه گفت: ما چند دوره و مرحله ترجمه داشته ایم که در عصر نخست، ترجمه کتابها از سایر کشورها و ممالک از یونان، مصر، هند و ایران به زبان عربی بود و بعد از آن تمدن اسلامی شکل گرفت.

وی افزود: بعد از شکل گیری تمدن اسلامی دوره دوم ترجمه را داریم که این بار جهت ترجمه برعکس شد و از جهان اسلام به کشورهای غربی و دیگر کشورها صورت گرفت.

ولایتی گفت: در عصر استعمار که همزمان با نزول تمدن اسلامی و ترقی غربی ها بعد از رنسانس و در عصر انقلاب صنعتی بود، مرحله سوم ترجمه به ویژه از آثار غربی ها به زبان های اسلامی اعم از عربی، فارسی، ترکی، اردو و زبان های مختلف را داشتیم.

ولایتی همچنین از دانشمندی مانند فارابی، بوزجانی،

زهرای، ابن سینا و ابوریحان بیرونی، ابن هیثم و خواجه نصیر طوسی به عنوان افرادی نام برد که در دوره سوم ترجمه متون اسلامی آثار آن ها به زبان های غربی ترجمه شده است و اظهار کرد: اهمیت این موضوع به اندازه ای بود که پس از ایجاد صنعت چاپ در غرب و پس از انتشار کتاب مقدس توسط آن ها، کتاب قانون ابن سینا دومین کتابی بود که در غرب به چاپ رسید.

وی اضافه کرد: با توجه به حرکتی که بواسطه بیداری اسلامی در جهان اسلام بوجود آمده و کم کم آثار و برکات خود را نشان می دهد، تکلیف ما این است که این مرحله جدید ترجمه را منتهی در جهت مقابل و معکوس انجام داده و کتاب های نوشته شده به زبان های اسلامی از عربی، فارسی، ترکی، اردو، سواحلی و... را به زبان های فرنگی ترجمه کنیم.

ساز شده است.

۲- نویسندگان و متفکران مسلمان با اثرگذاری جهانی و ایجاد پلهای فرهنگی و تقویت روحیه تعاملی، زمینه نقد و تقویت مشرب اعتدالی را فراهم آورده و از یک‌سونگری‌های سایر فرهنگ‌ها ممانعت کرده‌اند؛ این همه به کمک کتاب و کتابت محقق شده است.

۳- جایگاه و نقش ما در حوزه کتاب و نشر در سده‌های اخیر در حوزه جغرافیای اسلامی و غیر اسلامی به محقق رفته است. گرچه اساساً هدف عالی از نگارش و نشر کتاب توسط مسلمانان، ارتقای فکر و فرهنگ الهی، تقویت ظرفیت شناختی و بهبود وضع زیست بشری و کمک به صلح و عدالت جهانی است، اما هدف ملموس این کنفرانس و سطح توجه آن، بیشتر بحث و بررسی پیرامون موضوعات فنی و حرفه‌ای نشر است که قاعدتاً در خدمت اندیشه و فرهنگ دینی است.

در ادامه این بیانیه آمده است: ۱. امروز بشریت تشنه مفاهیم الهی و قرآنی است. ۲. مسلمانان نیازمند تجدید حیات دینی خود هستند. ۳. دانش، محور تنظیم زندگی و همچنین مانایی اندیشه اسلامی است. ۴. عنصر کتاب و نشر محور تحول در این خصوص است. ۵. صنعت نشر در دنیای اسلام از آسیبهای متعدد رنج می‌برد و شایسته تحول است. ۶. اساساً ابزارها و ساز و کارهای نشر دچار تحول شده است و شاهد وضعیت جدید و اقتضائات نوین نشر به‌ویژه در دنیای الکترونیک هستیم. ۷. هرگونه تحول شایسته، نیازمند ارتقای حقوق معنوی و ایجاد ترتیبات حقوقی و قانونی در خصوص حوزه تألیف، نشر و ترجمه است. ۸. پیشبرد امور ناشرین مسلمان با تحول در حوزه اقتصاد نشر میسر می‌شود. ۹. اهمیت نظام توزیع کارآمد و به‌روز آثار و منابع علمی کمتر از تولید آن نیست. ۱۰. رابطه ارگانیک بین همه محورهای مزبور وجود دارد و پیشبرد هر کدام از آنها نیازمند تحول در محورهای دیگر است.

با اعتراف به اینکه: ۱. اثرگذاری و موفقیت مسلمانان در محورهای پیش گفته، رو به ضعف رفته و امروز ما نقش کمی در تولید دانش و محورهای مزبور داریم. ۲. کمتر قادر هستیم داشته‌های خود را به‌روز کرده و در عین حفظ اصالتها، پاسخگوی نیازهای نوین جوامع بشری باشیم. ۳. در نشو و نمای فرهنگ قرآنی و تعمیق آن شاهد سستی در رویه‌سازی هستیم. ۴. مسلمانان آن گونه که شایسته است، وارد حوزه نشر الکترونیک نشده‌اند و از ایفای نقش متناسب در این حوزه بازمانده‌اند. ۵. شاهد گسیختها و ابهامات قانونی و حقوقی فراوان در خصوص ابعاد حقوقی، اقتصادی و اخلاقی حقوق مؤلف در حوزه جهان اسلام می‌باشیم. ۶. مسلمانان از نظر مدیریتی و صنعتی توانایی لازم را ندارند تا داشته‌های خود را طی نظام توزیع علمی و کارآمد در اختیار همدیگر و ابنای بشر قرار دهند و وضع موجود با وضع مطلوب فاصله زیادی داشته و تولید مشترک آثار و کار گروهی را می‌طلبد. ۷. برداشتن گام‌های علمی و عملی در هر زمینه‌ای وابسته به نیازسنجی فکری - فرهنگی و فنی - حرفه‌ای

جهت نشر صائب است. ۸. همه این موارد می‌تواند با همبستگی ناشران مسلمان و ترجمه آثار و تبادل نظر و تجربه بدست آید. با تأکید بر اینکه: ۱. مسلمانان دارای ذخایر معنوی و مادی و نیروی انسانی جوانی هستند که خیلی از آنها در دنیای غرب ایفای نقش می‌کنند. ۲. مسلمانان دارای ظرفیت و منابع بالقوه و قابل ملاحظه‌ای در حوزه نشر بوده و از تجارب ارزشمند تاریخی بهره‌مند هستند. ۳. مسلمانان در اقصی نقاط جهان حضور داشته و می‌توانند مروج عدالت و آزادی برای کلیت بشریت باشند. ۴. ارتقای استانداردهای کتاب و نشر به توسعه همه جانبه مسلمانان کمک می‌کند. ۵. اندیشه اسلامی در خصوص دانش و ضوابط حقوقی و فقهی نشر و ساز و کارهای مربوطه صاحب ایده بوده و حافظ حقوق نشر است.

تصمیمات: ۱. ناشران جهان اسلام باید با تعریف برنامه عمل (action plan) و اشتراک مساعی نه تنها در سطح داخلی اعضا، بلکه در سطح بین‌المللی نیز قابلیت حرفه‌ای - فنی نشر را ارتقا داده و به رونق و گسترش فکر و فرهنگ اسلامی کمک کنند.

۲. انتظار می‌رود نقشه راه که در تعامل با شبکه‌ای بین ملتی از ناشرین مسلمان و طی اجلاس‌های آتی حاصل می‌شود، با تبادل نظرهای مدقانه، نهادهای اجرایی و پارلمان‌های کشورهای را در مسیر تدوین قوانین و ضوابط لازم و سرمایه‌گذاری در امور نشر سوق دهد.

۳. ناشرین مسلمان با ایجاد شبکه‌ای منسجم و مستقل ضمن تقویت حوزه عمومی در احقاق حقوق مسلمانان به‌ویژه اقلیت مسلمان در کشورهای غیر اسلامی ضمن رایزنیهای سازنده، کوشش مقتضی به عمل آورده و مواجهه بایسته را با مسائل مبتلابه جهان اسلام از قبیل تسری از اسلام‌هراسی، وهن نمادهای اسلامی و مسائلی از قبیل فلسطین به عمل آورده و در حفظ حیثیت اسلام گامهای عملی برداشته و آزاد از فشارهای سیاسیون منفعت‌طلب به اتحاد امت اسلامی مدد خواهند رساند.

۴. محل دبیرخانه دائمی اجلاس در تهران خواهد بود. ۵. در این اجلاس با پیشنهاد و اجماع نظر شرکت‌کنندگان و تصویب شورای تهیه سند راهبردی و بیانیه پایانی اجلاس، جناب آقای علی زارعی نجفداری از جمهوری اسلامی ایران به عنوان دبیرکل اجلاس انتخاب شده و مسئولیت تعریف ساز و کارهای نهادی و قانونی «دبیرخانه» را بر عهده دارد.

۶. دبیرخانه باید تا اجلاس آتی مقدمات ایجاد اتحادیه بین‌المللی ناشران جهان اسلام را فراهم نموده و در اجلاس دوم جهت تصمیم‌گیری ارائه نماید.

۷. دبیرکل موظف است در جهت تهیه مکان و ساختار متناسب برای دبیرخانه اجلاس کوشش مقتضی به عمل آورد. نخستین اجلاس بین‌المللی ناشران جهان اسلام دوشنبه ۳۱ خردادماه، با برپایی نشست اختتامیه در سازمان ایرانی مجامع بین‌المللی به کار خود پایان داد.